

عنوان	بررسی مشکلات مرتبط با محاسبه حقوق دولتی معادن (موضوع جلسات کارگروه تخصصی مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۳ و ۱۴۰۴/۰۵/۲۸) (پیرو مصوبه یکصدوسی و سومین نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی)
تاریخ تهیه	۱۴۰۴/۰۹/۱۸
گزارش جمع‌بندی کارگروه تخصصی بررسی حقوق دولتی معادن در اجرای مصوبات یکصدوسی و سومین نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۱۰، کارگروه تخصصی بررسی حقوق دولتی معادن با حضور نمایندگان اتاق ایران، تشکل‌های تخصصی بخش معدن، وزارت صنعت، معدن و تجارت و ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، در محل اتاق ایران تشکیل شد. محور اصلی جلسه، بررسی چالش‌های موجود در نحوه محاسبه و وصول حقوق دولتی معادن و ارائه راهکارهای اصلاحی بود. اهم مسائل و چالش‌های مطرح شده ۱. قوانین، مقررات و رویه‌های فعلی محاسبه حقوق دولتی، غیرکارشناسی بوده و موجب کاهش توجیه‌پذیری اقتصادی فعالیت‌های معدنکاری و اخلاف در کسب و کارهای معدنی شده است. ۲. ابهام در دستورالعمل‌های وزارت صمت و استفاده از عنوان «پیشنهادی» در فرمول‌ها، منجر به سلب مسئولیت قانونی از مراجع ذی‌ربط و محدود شدن امکان پیگیری حقوقی شده است. ۳. مطالبه حقوق دولتی از مواد معدنی کانه‌آرایی شده یا فرآوری شده (کنسانتره و شمش) مغایر حقوق مالکانه تلقی شده و تأکید گردید حقوق دولتی باید صرفاً از ماده خام معدنی اخذ شود. ۴. محاسبه حقوق دولتی بر مبنای ظرفیت اسمی پروانه بهره‌برداری به جای استخراج واقعی، یکی از مهم‌ترین عوامل بروز اختلاف و نارضایتی بهره‌برداران است. ۵. برآوردهای غیرواقعی تناژ و قیمت، قیمت‌گذاری دستوری در ادارات صمت استانی و اتکای برخی استان‌ها به فاکتور فروش یا اطلاعات سامانه جامع تجارت، خارج از چارچوب قانونی اعلام شد. ۶. توقف یا عدم تکمیل نرم‌افزار محاسبه حقوق دولتی، عدم بازنگری سه‌ساله ضرایب حقوق دولتی و عدم تخصیص منابع حاصل به بخش معدن از دیگر چالش‌های اساسی عنوان گردید. دیدگاه‌ها و نکات کارشناسی مطرح شده ۱. سه مؤلفه اصلی تعیین حقوق دولتی شامل میزان استخراج واقعی، ضرایب حقوق دولتی و قیمت واقعی ماده معدنی است و نباید بیش از یک متغیر به‌طور همزمان دچار نوسان شود. ۲. اختلاف قابل توجه میان استخراج اسمی و واقعی، به‌ویژه در معادن کوچک و متوسط، موجب تحمیل هزینه‌های غیرواقعی به بهره‌برداران شده است. ۳. در طرح‌های بهره‌برداری جدید، ارقام پیش‌بینی شده استخراج غالباً بالاتر از واقعیت بوده و بخش عمده‌ای از معادن در سال‌های ابتدایی به ظرفیت مندرج در پروانه نمی‌رسند. ۴. مطابق قوانین جاری، مبنای اخذ حقوق دولتی باید میزان واقعی استخراج باشد و استفاده از حواله فروش یا تصاویر نظارتی به‌عنوان مبنای محاسبه، فاقد وجهت قانونی است.	

۵. اصلاح فنی طرح‌های بهره‌برداری شامل عیار، نسبت باطله‌برداری، تخمین ذخایر و نقشه‌برداری می‌تواند بخش عمده اختلافات را مرتفع کند.

پیشنهادهای و راهکارهای دبیرخانه شورای گفت‌وگو

۱. اصلاح سازوکار دریافت حقوق دولتی با تمرکز بر استخراج واقعی، قیمت واقعی و ضرایب شفاف حقوق دولتی.
۲. امکان تقسیط حقوق دولتی با وحدت ملاک ماده ۱۶۷ قانون مالیات‌های مستقیم، به مدت حداکثر سه سال.
۳. اجرای پایلوت سامانه محاسبه حقوق دولتی با همکاری سازمان نظام مهندسی معدن.
۴. تدوین و ابلاغ دستورالعمل تعیین حقوق دولتی هر واحد محصول کانه‌آرایی یا فرآوری شده وفق تبصره (۳) ماده (۶۰) آیین‌نامه اجرایی قانون معادن و درج آن در نرم‌افزار مربوطه.
۵. اصلاح ماده (۱۴) قانون معادن با هدف شفاف‌سازی مبنای قانونی و ایجاد منبع واحد برای محاسبه حقوق دولتی، مشابه نظام مالیاتی.

جمع‌بندی و اقدامات آتی

۱. مقرر شد کارگروهی متشکل از معاونت امور معادن وزارت صمت، سازمان نظام مهندسی معدن و کمیسیون معدن اتاق ایران، ظرف دو هفته سازوکار متناسب با نوع ماده معدنی، شرایط استخراج و وضعیت معدن کوچک و متوسط را تدوین نماید.
۲. سازوکار پیشنهادی پس از نهایی‌سازی، جهت تصویب به شورای عالی معادن ارسال خواهد شد.
۳. اعضای کمیته تخصصی از میان انجمن‌های اصلی معدن، اتاق‌های مرتبط و کمیسیون معدن تعیین و جلسه مشترکی با وزارت صمت برگزار خواهد شد.
۴. هدف نهایی، استقرار نظامی شفاف، کارشناسی و قابل پیش‌بینی برای محاسبه حقوق دولتی، حفظ حقوق دولت و بازگشت معادن کوچک و متوسط به چرخه تولید عنوان شد.